

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ, ОДЕРЖАНИХ ВІД МАТЕРІВ РІЗНОЇ ЯКОСТІ¹

В. І. ВЛАСОВ, кандидат сільськогосподарських наук

*Український науково-дослідний інститут тваринництва
степових районів ім. М. Ф. Іванова «Асканія-Нова»*

На сучасному етапі розвитку молочного скотарства почали застосовувати метод підвищеного ремонту стада, тобто парувати всіх нормально розвинених і здорових телиць, а потім оцінювати їх за власною продуктивністю в першу лактацію. Цей метод ремонту стада застосовують у більшості племзаводів, хоча випала одна із основних функцій — продаж племінних телиць і формування дочірніх господарств. Якщо для товарних стад отелення більшої частини одержаних телиць є доцільним, то для племзаводів, у яких відбір проводять на основі ретельної оцінки продуктивних якостей матерів за ряд лактацій, використання цього методу не завжди виправдане.

Методика досліджень. У зв'язку з цим ми вирішили провести порівняльну оцінку продуктивності корів-дочок, одержаних від матерів різної якості в заводських стадах. Для обробки використали дані племзаводів «Червоний велетень» симентальської і «Диктатура» червоної степової порід за останні 30 років. Весь вихідний матеріал розподілили на ряд поколінь відбору — матері, дочки, внучки, правнучки, першими з яких були корови, що становили основу заводських стад при їх відновленні в післявоєнний період. По кожному поколінню відбору виділили групи корів-матерів різної якості за рівнем надою, від яких одержано лактуючих дочок. При цьому до групи низкопродуктивних матерів відносили тварин, молочна продуктивність яких менша середньої даного покоління відбору на 1 σ , а до групи високопродуктивних — більша на 1 σ .

Результати досліджень. Незважаючи на досить великі відмінності у величині надою низко- і високопродуктивних матерів — від 1685 кг до 2815 кг по поколіннях відбору в племзаводі «Червоний велетень» і від 2108 до 2341 кг у племзаводі «Диктатура», продуктивність їх дочок виявилась досить близькою (табл. 1). При цьому в племзаводі «Диктатура» дочки від низкопродуктивних матерів у першому і четвертому поколіннях відбору навіть перевищували за надоєм дочок від високопродуктивних матерів. Зумовлено це, безсумнівно, законом регресії до середнього стада. Регресія сильніше проявляється у потомків високопродуктивних корів. Так, якщо продуктивність дочок низкопродуктивних корів у племзаводі «Червоний велетень» зрушилася від продуктивності їх матерів до середньої по всій групі на 881 кг (лім 663—1200) по всіх чотирьох поколіннях відбору, то продуктивність дочок від високопродуктивних корів зсунулася на 1178 кг (лім 839—1519). У племзаводі «Диктатура» регресія становила відповідно 768 (лім 543—1149) і 1375 (лім 1194—1537) кг. Сильніша регресія продуктивності дочок від високопродуктивних корів властива для всіх чотирьох поколінь відбору.

Поряд з цим слід зазначити, що в племзаводі «Диктатура» при відборі дочок за даними продуктивності матерів у першу лактацію застосування підвищеного ремонту можна вважати цілком можливим, а в племзаводі «Червоний велетень» цей метод не може дати більшого ефекту.

Перевірка тварин у цьому стаді за їх власною продуктивністю за першу лактацію вказує на досить високий збіг її з продуктивністю матерів. Тому в племзаводі «Червоний велетень» доцільніше на даному етапі посилити тиск відбору за продуктивними якостями матерів, формуючи з дочок низкопродуктивних корів дочірні стада.

Закономірності, відмічені при моделюванні відбору за результатами першої лактації матерів, в основному повторюються і при моделюванні відбору матерів за кращою лактацією (табл. 2). При цьому регресія продуктивності дочок від кра-

¹ Роботу виконано під керівництвом члена-кореспондента ВАСГНІЛ Ф. Ф. Ейснера.

1. Продуктивність дочок-первісток, відібраних від низько- і високопродуктивних матерів за I лактацію

Покоління відбору	Ознаки	Низько-продуктивні матері		Їх дочки		Високо-продуктивні матері		Їх дочки		Продуктивність всіх тварин	
		п	М	п	М	п	М	п	М	матерів	дочок
<i>Племзавод «Червоний велетень»</i>											
Перше	Надій, кг	52	1851	89	3051	26	4536	44	3356	3060	2921
	Вміст жиру, %		3,79		3,88		3,74		3,82	3,79	3,87
Друге	Надій, кг	53	2124	94	2787	42	4517	92	2998	3193	2916
	Вміст жиру, %		3,94		3,74		3,79		3,77	3,90	3,76
Третє	Надій, кг	59	2050	97	2830	36	4204	80	3365	3050	3038
	Вміст жиру, %		3,92		3,76		3,88		3,68	3,87	3,74
Четверте	Надій, кг	13	1827	18	2811	16	4742	27	3725	3031	3157
	Вміст жиру, %		3,86		3,93		3,77		3,73	3,80	3,76
<i>Племзавод «Диктатура»</i>											
Перше	Надій, кг	23	2185	60	3223	20	4293	61	3099	3178	3214
	Вміст жиру, %		3,70		3,64		3,55		3,63	3,60	3,61
Друге	Надій, кг	43	2395	87	2938	34	4736	84	3199	3478	2983
	Вміст жиру, %		3,66		3,66		3,63		3,53	3,66	3,59
Третє	Надій, кг	36	2277	54	3037	25	4591	47	3254	3280	3092
	Вміст жиру, %		3,69		3,76		3,68		3,70	3,69	3,66
Четверте	Надій, кг	10	2137	10	3286	9	4266	11	2948	2991	3128
	Вміст жиру, %		3,82		3,66		3,54		3,73	3,72	3,70

2. Продуктивність повновікових дочок, відібраних від низько- і високопродуктивних матерів за кращу лактацію

Покоління відбору	Ознаки	Низько-продуктивні матері		Їх дочки		Високо-продуктивні матері		Їх дочки		Продуктивність всіх тварин	
		п	М	п	М	п	М	п	М	п	М
<i>Племзавод «Червоний велетень»</i>											
Перше	Надій, кг	31	4159	41	4526	26	7382	44	5179	5694	4693
	Вміст жиру, %		3,94		3,83		3,78		3,78	3,86	3,83
Друге	Надій, кг	53	3687	82	4482	13	6948	27	5317	5313	4828
	Вміст жиру, %		3,88		3,75		3,56		3,81	3,84	3,74
Третє	Надій, кг	27	3707	42	4344	28	6588	50	5161	5016	4879
	Вміст жиру, %		3,87		3,75		3,70		3,66	3,78	3,72
Четверте	Надій, кг	9	3472	10	4616	8	6588	10	5151	5143	5000
	Вміст жиру, %		3,86		3,95		3,55		3,63	3,79	3,76
<i>Племзавод «Диктатура»</i>											
Перше	Надій, кг	24	4080	43	4511	21	6326	59	4818	5238	4569
	Вміст жиру, %		3,85		3,65		3,53		3,57	3,65	3,61
Друге	Надій, кг	33	3431	49	4255	24	6420	63	4789	4874	4540
	Вміст жиру, %		3,71		3,64		3,57		3,56	3,66	3,58
Третє	Надій, кг	14	3325	23	4268	17	6661	33	4845	4784	4544
	Вміст жиру, %		3,68		3,54		3,64		3,56	3,65	3,58
Четверте	Надій, кг	5	3469	5	4146	8	6096	8	5657	4621	4620
	Вміст жиру, %		3,65		3,49		3,61		3,62	3,65	3,59

щих матерів навіть посилюється і становить у племзаводі «Червоний велетень» 1 751 кг, племзаводі «Диктатура» — 1 565 кг проти 700 кг в обох племзаводах у дочок від гірших матерів.

Однак дані щодо продуктивності дочок за кращу лактацію в племзаводі «Диктатура», відібраних від матерів з більш низькою продуктивністю, викликають деякий сумнів щодо застосування в цьому стаді методу підвищеного ремонту. На наш погляд, це насамперед пояснюється нижчим ступенем збігу оцінки матерів за першу і кращу лактації, зумовленим більшим впливом паратипових факторів у цьому стаді, ніж у племзаводі «Червоний велетень».

Щодо вмісту жиру в молоці будь-яких закономірностей ми не відмітили, за винятком біологічно зумовленої порівняно вищої жирномолочності низькопродуктивних корів.

Висновки. Застосування підвищеного ремонту стада в заводських стадах повинно ґрунтуватись в кожному конкретному випадку на результатах аналізу точності оцінки племінних якостей матерів за їх продуктивними здатностями. Регресія продуктивності дочок тим сильніша, чим вища продуктивність їх матерів.

Надійшла до редколегії 7.08.1979 р.

УДК 636.081/082

СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО СТАДА В УМОВАХ ВНУТРІРАЙОННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

М. С. АДАМКОВИЧ, директор радгоспу ім. Щорса Броварського району Київської області

С. Т. ЄФІМЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук

*Український науково-дослідний інститут розведення
і штучного осіменіння великої рогатої худоби*

Успіх спеціалізації господарств Броварського району Київської області добре видно на прикладі радгоспу ім. Щорса. В цьому господарстві за 1972—1978 рр. валове виробництво молока збільшилось майже в 2,1 раза і нині становить 1 767 ц на 100 га сільськогосподарських угідь. Надій молока від корови за цей період зріс від 2 715 до 4 107 кг, а поголів'я збільшилось від 990 до 1 320 корів, або ж на 33,3%.

Досягнутий рівень виробництва молока став можливим у результаті проведення цілого комплексу заходів, спрямованих на створення міцної кормової бази і поліпшення племінних та продуктивних якостей великої рогатої худоби. Вирішення проблеми кормовиробництва в основному досягалось за рахунок підвищення врожайності існуючих і впровадження в виробництво нових високоурожайних кормових культур, розробки найбільш оптимальної структури посівних площ, а також використання ефективних методів заготівлі та збереження кормів на період зимівлі. Все це сприяло збільшенню виходу кормових одиниць з одного гектара сільськогосподарських угідь від 11 до 47,2 ц. В 1978 г. виробництво кормів на умовну голову порівняно з 1971 р. зросло від 28 до 46 ц кормових одиниць. Завдяки цьому значно підвищився рівень годівлі корів і ремонтного молодняка як за загальною поживністю, так і за біологічною повноцінністю. Поліпшилась структура раціонів дійного стада в бік зменшення питомої ваги концентрованих кормів при збільшенні коренеплодів, а також грубих і зелених кормів.

Починаючи з 1976 р. у господарстві повністю перейшли на розведення чорно-рябої худоби, оскільки при поліпшенні годівлі ця порода порівняно із сментальською забезпечує більш високі надолі і майже не поступається перед нею за вмістом жиру в молоці (табл. 1). Чистопородне розведення чорно-рябої породи в господарстві по етапах формування стада як в минулі роки, так і нині супроводжується цілеспрямованим відбором кращих за продуктивністю та племінними якостями тварин. Генетичне поліпшення стада здійснюють також, використовуючи висококласних бугаїв-плідників. Найбільше потомків у господарстві одержано